



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: „**JMS stavební firma**“ spol. s r.o., se sídlem Dvorecká 23, Praha 4, zastoupený JUDr. Ing. Danielem Srnecem, advokátem se sídlem Na Poříčí 1071/17, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo financí**, se sídlem Letenská 15, Praha 1, proti fiktivnímu rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2006, o žádosti o poskytnutí informací, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 9. 2008, č. j. 10 Ca 303/2006 - 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti fiktivním rozhodnutím Ministerstva financí (dále jen „žalovaný“) a Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (dále jen „finanční ředitelství“). Podle právního názoru stěžovatele žalovaný svým fiktivním rozhodnutím ze dne 24. 7. 2006 zamítl odvolání proti fiktivnímu rozhodnutí finančního ředitelství ze dne 21. 2. 2006, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“).

Z kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatel dne 6. 2. 2006 podal elektronicky žádost o poskytnutí informací z daňového řízení. Podle jeho právního názoru (s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 7 Afs 101/2004 – 128) žádost podanou elektronicky nelze vyřídit postupem podle ustanovení § 23 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), neboť se jedná o tzv. „korespondenční“ nahlížení do spisu, které je nepřípustné. Ačkoli bylo finanční ředitelství podle stěžovatele v odvolání ze dne 28. 2. 2006 informováno, že žádost je podána podle zákona č. 106/1999 Sb., vědomě toto upřesnění ignorovalo a vydalo následně výzvu podle § 21 odst. 8 zákona o správě daní a poplatků, kterou se snažilo překonat vůli stěžovatele a jeho žádost vyřídit podle zákona o správě daní a poplatků. Na činnost finančního ředitelství je nutno aplikovat ustanovení zákona č. 106/1999 Sb. o vydání fiktivního rozhodnutí.

Stěžovatel dále namítá, že závěr městského soudu je nepřezkoumatelný, protože neobsahuje vysvětlení, které informace žádané stěžovatelem by měly překročit meze dané zásadami a účelem daňového řízení. Stěžovatel považuje za nesprávný rovněž názor městského soudu, ve kterém soud rozlišuje mezi aplikací zákona č. 106/1999 Sb. a zákona o správě daní a poplatků při získávání nových informací. Z argumentace soudu je stěžovateli patrná snaha o formalistický výklad, jehož hlavním účelem je zamezit v přístupu k informacím týkajících se jeho daňové povinnosti. Ustanovení § 2 zákona č. 106/1999 Sb., které dle názoru městského soudu nepředpokládá poskytování konkrétních informací z konkrétních daňových řízení, je podle stěžovatele třeba vykládat v kontextu § 11 téhož zákona. Stěžovatel za použití aplikace těchto ustanovení tvrdí, že požadoval-li informace z řízení před prvostupňovým správcem daně, nemohlo jít o informace nové, ale informace již získané a předané finančnímu ředitelství v rámci odvolacího řízení. V taxativním výčtu ustanovení § 11 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. není uvedeno odvolací řízení daňové, a proto je dle stěžovatele možné požadovat informace i z něho vzniklé. Vzhledem k výše uvedeným důvodům stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudkem usnesení městského soudu vydané v této věci zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti předně poukazuje na skutečnost, že stěžovatel uplatňuje důvody, které neuplatnil v řízení před městským soudem, jak je vyžadováno ustanovením § 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ačkoliv mu v tom nic nebránilo. Argumenty vážící se k tzv. korespondenčnímu nahlížení do spisu a argumentace výkladem ustanovení § 2 a § 11 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. se objevují poprvé až v kasační stížnosti. Argumentace stěžovatele, že nebylo možno postupovat při vyřizování dotčené žádosti dle zákona o správě daní a poplatků, není podle žalovaného případná. V řízení bylo postupováno obecně v režimu tohoto zákona a stěžovateli bylo v rámci klientského přístupu odpovězeno na jeho žádost sdělením, ovšem nikoliv dle § 23 zákona o správě daní a poplatků, neboť v dané věci nebylo stěžovatelem požadováno nahlížení do spisu. Žalovaný dále uvádí, že Nejvyšší správní soud se v rozhodnutí č. j. 7 Afs 101/2004 – 128 otázkou tzv. korespondenčního nahlížení do spisu věcně nezabýval. Rovněž tak je zcela neoprávněná námitka, že finanční ředitelství chtělo „násilně“ překonat vůli stěžovatele, jelikož posuzovalo podání

stěžovatele v souhrnu a podle jejich obsahu. Byl to naopak stěžovatel, kdo se snažil obejít právní úpravu řízení, podle které bylo v dané věci postupováno (zákon o správě daní a poplatků), když účelově dodatečně označil své podání jako žádost dle zákona č. 106/1999 Sb.

Žalovaný nesouhlasí též s argumentací stěžovatele, že je lhostejno, podle jakého právního předpisu daňový subjekt žádá o informace. Z logiky věci na jednu právní situaci musí dopadat pouze jedna právní norma veřejného práva, k jejímuž určení dochází na základě použití právních zásad – v posuzovaném případě zásady speciality. Stěžovatelem provedený výklad ustanovení § 2 a § 11 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. svědčí o tom, že stěžovatel nerozlišuje obecné informace poskytované třetím subjektům (tj. nikoliv účastníkům daňového řízení) v režimu zákona č. 106/1999 Sb., které mohou mít samozřejmě též svůj původ v daňovém řízení. Žalovaný dále poukazuje na skutečnost, že vztahem procesního předpisu a zákona č. 106/1999 Sb. se již Nejvyšší správní soud zabýval v rozhodnutí sp. zn. 5 A 158/2001, ve kterém uvedl, že procesní předpis [zákon č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád)], je ve vztahu speciality k zákonu č. 106/1999 Sb. Závěrem žalovaný připojuje, že rozhodnutí městského soudu vydané v této věci je podle něj přezkoumatelné. Městský soud jasně odůvodnil, proč není dle jeho právního názoru možno v žádosti uvedené informace požadovat dle zákona č. 106/1999 Sb. Rovněž tak jasně vyložil, že žádané informace, které se plně vztahovaly ke konkrétnímu daňovému řízení, je možno žádat za pomoci institutů daných zákonem o správě daní a poplatků. Ze shora uvedených důvodů žalovaný navrhuje, aby byla podaná kasační stížnost zamítnuta pro nedůvodnost.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil následující relevantní skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti:

Finanční úřad pro Prahu 1 obdržel dne 7. 2. 2006 podání stěžovatele datované k předcházejícímu dni, označené jako „datová zpráva pro finanční ředitelství“. Stěžovatel žádal finanční ředitelství prostřednictvím označeného finančního úřadu celkem v osmi samostatných bodech o sdělení informací ohledně podaného odvolání, výzev k odstranění vad řízení, obsahu předkládací zprávy finančního úřadu, výsledku svědka a jiných důkazních prostředcích a důkazech. Finanční ředitelství na tuto žádost stěžovateli odpovědělo přípisem ze dne 27. 2. 2006. Konstatovalo, že podané odvolání mu dosud nebylo postoupeno, proto je žádost nedůvodná. K výsledku svědka uvedlo, že je plně na uvážení správce daně zhodnotit, zda je v průběhu odvolacího řízení nezbytné jej provést či nikoliv. V daném případě finanční ředitelství neuložilo odstranit vady již provedeného řízení. Závěrem finanční ředitelství konstatovalo, že i kdyby mu bylo předmětné odvolání již postoupeno, nebylo by možné akceptovat požadavek stěžovatele na sdělení skutečností uvedených v jeho podání.

Podáním doručeným Finančnímu úřadu pro Prahu 1 dne 27. 2. 2006 stěžovatel oznámil, že finanční ředitelství marným uplynutím lhůty vydalo rozhodnutí, kterým odeprlo informace poskytnout, avšak žádné omezení práva na informace nebylo řádně odůvodněno. Rozhodnutí finančního ředitelství tak stěžovatel označil za nepřezkoumatelné a nezákonné. Navrhl, aby odvolací orgán rozhodnutí ředitelství zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Finanční ředitelství vydalo dne 30. 3. 2006 výzvu k odstranění vad podání. V ní konstatovalo, že v daňovém řízení se postupuje podle zákona o správě daní a poplatků, podle kterého nemůže dojít k vydání rozhodnutí tzv. marným uplynutím lhůty. Na samotnou žádost odpověděl správce daně sdělením, nikoliv rozhodnutím. Vzhledem k tomu, že v daném případě nebylo žádné rozhodnutí vydáno a podání stěžovatele ze dne 25. 2. 2006 obsahovalo podle finančního ředitelství vady ve smyslu § 21 odst. 8 zákona o správě daní a poplatků (odvolání nebylo způsobilé projednání, nebylo z něj patrné, proti jakému rozhodnutí směřovalo a čeho se stěžovatel domáhal), byl stěžovatel vyzván k jejich odstranění.

Stěžovatel reagoval na výzvu krátkým podáním doručeným finančnímu ředitelství dne 5. 4. 2006, v níž uvedl, že žádost o poskytnutí informací byla podána plně v souladu s ustanoveními zákona č. 106/1999 Sb. a při jejím vyřizování je proto použití zákona o správě daní a poplatků vyloučeno. K tomu připojil, že obě fiktivní rozhodnutí budou napadena správní žalobou.

Žalobou ze dne 22. 8. 2006 stěžovatel obě rozhodnutí správní žalobou skutečně napadl u městského soudu, který ji zamítl.

Městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí ve věci zdůraznil, že stěžovatel ve své žádosti ani v přípisu ze dne 25. 2. 2006 neuvedl, že by se informací domáhal ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., učinil tak až v přípisu ze dne 4. 4. 2006. I když z uvedeného zákona ve znění účinném ke dni podání žádosti výslovně nevyplývalo, že by žádost musela nutně obsahovat označení, že je požadováno poskytnutí informace podle tohoto zákona, tato povinnost podle městského soudu vyplývá nutně z požadavku na určitost právních úkonů, a to i úkonů procesních. V daném případě ani z obsahu předmětné žádosti nebylo možno dovodit, že by se o takovou žádost mohlo jednat. Jestliže žalovaný (resp. finanční ředitelství) posuzoval žádost stěžovatele z hlediska příslušných ustanovení zákona o správě daní a poplatků, nelze jeho postupu dle názoru městského soudu nic vytknout. Smyslem zákona č. 106/1999 Sb. podle městského soudu není vytvářet duplicitní možnost domáhat se poskytnutí informací o průběhu řízení týkajících se konkrétních věcí; k tomu slouží jednotlivé instituty obsažené v daňovém řádu. Bylo by nelogické a v rozporu s účelem daňového řízení a zásadami, kterými je vedeno, aby meze vytyčené ustanoveními § 23 a § 24 zákona o správě daní a poplatků (písemnosti vyňaté z nahlížení; povinnost mlčenlivosti) mohly být prolomeny žádostí dle zákona č. 106/1999 Sb. Požadovaných informací se tedy dle městského soudu nebylo možno domáhat dle zákona č. 106/1999 Sb., neboť danou problematiku upravuje zákon o správě daní a poplatků jako *lex specialis*. Městský soud uzavřel, že vzhledem k obsahu podané žádosti nelze uvažovat o tom, že by řízení dle zákona č. 106/1999 Sb. vůbec bylo zahájeno. Nemohlo tak ani dojít k fikci vydání negativního rozhodnutí ve smyslu § 15 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. Rozhodnutí, která stěžovatel napadl, *de iure* neexistují, a městský soud proto žalobu odmítl, neboť nebyly splněny podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Stěžovatel formálně neoznačuje žádný důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Podle rozsudku Nejvyššího

správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 – 98, publikovaného pod č. 625/2005 Sb. NSS, přitom platí, že „je-li kasační stížností napadené usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.“ Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná. Ve svých úvahách byl veden především následujícími ustanoveními právních předpisů:

Podle § 23 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků *daňový subjekt je oprávněn nahlédnout do spisů týkajících se jeho daňových povinností, s výjimkou částí spisu uvedených v odstavci 2. Správce daně je povinen o každém nablížení do spisu pořídit úřední záznam.*

Podle odst. 2 téhož ustanovení *daňový subjekt není oprávněn nablízet do úřední korespondence s jinými státními orgány, do rejstříku, pomůcek, zápisů a rozhodnutí sloužících výlučně pro potřeby správce daně a dalších podkladů, do nichž nelze umožnit nablédnutí s ohledem na povinnost zachovat v tajnosti poměry jiných daňových subjektů. Není-li obrožen zájem jiného daňového subjektu nebo jiných osob zúčastněných na daňovém řízení, může správce daně v odůvodněných případech nutných pro další průběh daňového řízení povolit nablédnutí i do těchto písemností. Důvody tohoto nablédnutí uvede vždy výslovně v úředním záznamu. Toto omezení při nablížení do spisů platí přiměřeně i při zapůjčení spisů pro řízení před jinými orgány než orgány správce daně všech stupňů.*

Podle § 24 odst. 1 stejného zákona *pracovníci správce daně, jakož i třetí osoby, které byly jakkoliv zúčastněny na daňovém řízení, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o tom, co se při daňovém řízení nebo v souvislosti s ním dozvěděli, zejména o poměrech daňových subjektů jak osobních, tak i souvisejících s podnikáním.*

Dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. *povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány a orgány územní samosprávy a veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky. Dle jeho odst. 2 povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.*

Nejvyšší správní soud nejprve připomíná svůj rozsudek ze dne 13. 12. 2006, č. j. 5 As 3/2006 – 70, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož „právo na informace dle zákona č. 106/1999 Sb. je možno označit za prostředek realizace hmotného práva, přičemž z něho nelze dovodit, že jej nemůže využít i účastník řízení, z něhož má být informace poskytnuta.“ V obecné rovině je tak přiznáno právo žádat o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb. i účastníku konkrétního řízení, který v něm disponuje jinými procesními prostředky k ochraně svých hmotných práv a právem chráněných zájmů. V projednávané věci je však mezi stěžovatelem na jedné straně a žalovaným a městským soudem na straně druhé spor o to, zda vůbec stěžovatel svou žádostí ze dne 6. 2. 2006 zahájil řízení podle zákona

č. 106/1999 Sb. a jím požadované informace mu měly být poskytnuty v režimu tohoto zákona nebo podle zákona o správě daní a poplatků.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti nejprve upozorňuje, že stěžovatel důvody kasační stížnosti neuplatnil již v řízení před městským soudem, ač tak bezpochyby učinit mohl. Konkrétně se jedná o argumenty vztahující se k tzv. korespondenčnímu nahlížení do spisu a výkladu § 2 a § 11 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb. Přitom s. ř. s. v ustanovení § 104 odst. 4 stanoví, že *kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jebož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.* Nejvyšší správní soud náhled žalovaného na tuto otázku nesdílí. Pokud městský soud žalobu odmítl a nezabýval se tudíž žalobcem vznesenými žalobními body, může stěžovatel zpochybnit důvody uvedené v odůvodnění usnesení o odmítnutí logicky nejdříve v kasační stížnosti. Zdejší soud na tomto místě odkazuje též na nálezný Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 93/06, v němž Ústavní soud dospěl mimo jiné k závěru, že *„kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. nemůže být uplatněn již v řízení před soudem, jebož procesní rozhodnutí má být přezkoumáno. Rozhodnutí o odmítnutí návrhu, protože je rozhodnutím procesním, jež nevychází z věcného přezkoumání návrhem napadeného rozhodnutí, žádnou vazbu na (věcné) rozhodnutí předchozí nemá, a tím nemůže být – z povahy věci – vystaveno stejné kritice jako předchozí rozhodnutí správního orgánu. Obecný požadavek vyplývající z § 104 odst. 4 s. ř. s., aby kasační důvody sledovaly žalobní body podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., se zde logicky uplatnit nemůže.“*

V projednávané věci však stěžovatel svůj první stížní bod formuluje tak, že jelikož svou žádost ze dne 6. 2. 2006 podal elektronicky, nebylo možné ji vyřídit podle ustanovení § 23 zákona o správě daní a poplatků. Taková námitka podle svého obsahu nesměruje proti důvodům rozhodnutí městského soudu, a nemůže tak být úspěšná. Nejvyšší správní soud považuje za potřebné jen ve stručnosti uvést na pravou míru tvrzení stěžovatele, uplatněné v této souvislosti, že ve svém rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 7 Afs 101/2004 – 128, tzv. korespondenční nahlížení do spisu jednoznačně nepřipustil. Zdejší soud totiž takovou otázku v uvedeném rozhodnutí věcně vůbec neposuzoval, naopak výslovně uvedl, že *„je zcela irrelevantní zabývat se otázkou možnosti či nemožnosti nahlížet do spisu, korespondenčním způsobem“*.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá, že finanční ředitelství vydalo dne 30. 3. 2006 výzvu podle ustanovení § 21 odst. 8 zákona o správě daní a poplatků, ve které chtělo „násilně“ překonat vůli stěžovatele a vyřídit žádost podle zákona o správě daní a poplatků. Pro posouzení důvodnosti této námítky je třeba vyjít z obecně platné zásady, kterou připomněl ve svém usnesení i městský soud, dle níž jsou podání účastníků i jiných osob posuzována podle jejich obsahu, nikoli podle formálního označení [§ 2 odst. 7, § 21 odst. 6 zákona o správě daní a poplatků; § 14 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb.; § 37 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu]. Městský soud dospěl k závěru, že podání stěžovatele nebylo označeno jako žádost podle zákona č. 106/1999 Sb. a ani z jeho obsahu nebylo možno dovodit, že by takovou žádostí mohlo být. Stěžovatel ve své žádosti vznesl požadavek ohledně informací týkajících se probíhajícího odvolacího daňového řízení, v tomto smyslu byl finančním ředitelstvím informován. Nejvyšší správní soud se s takovým právním posouzením zcela ztotožňuje. Ani z obsahu odvolání stěžovatele není zřejmé, že by se jednalo o žádost dle zákona č. 106/1999 Sb.

Pokud by finanční ředitelství žádost takto posoudilo, šlo by z jeho strany o pouhou spekulaci, nepodloženou a nelogickou z hlediska procesních předpisů. Proto stěžovateli zcela v souladu se zákonem zaslalo výzvu k odstranění vad podání podle zákona o správě daní a poplatků jako obecné procesní normy na úseku daní. Nelze se tak ztotožnit se stěžovatelem v jeho názoru, že by finanční ředitelství odmítlo posuzovat jeho výzvu podle zákona č. 106/1999 Sb. a posoudilo ji svévolně a nesprávně podle zákona o správě daní a poplatků.

Dle dalšího bodu kasační stížnosti považuje stěžovatel za nesprávný názor, jímž městský soud rozlišuje mezi aplikací zákona č. 106/1999 Sb. a zákona o správě daní a poplatků. V argumentaci městského soudu stěžovatel spatřuje snahu o přepjatě formalistický výklad, jehož hlavním účelem je zamezit stěžovateli v přístupu k informacím týkajícím se jeho daňové povinnosti. Zde jde o samotné meritum sporu, o posouzení vztahu zákona č. 106/1999 Sb. a jiného právního předpisu. Touto problematikou se již Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně zabýval. Lze odkázat např. na rozsudek ze dne 27. 1. 2004, č. j. 5 A 158/2001 – 100, publikovaný pod č. 204/2004 Sb. NSS, podle kterého *„ustanovení § 23 správního řádu [zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení] o nablížení do spisů je zvláštním ustanovením ve vztahu k zákonu č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V případech, na něž se vztahuje § 23 správního řádu, nelze postupovat podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.“* Analogický závěr je vysloven v pozdějším rozsudku téhož soudu ze dne 15. 9. 2008, č. j. 6 As 52/2007 – 80, dostupném na www.nssoud.cz: *„Pokud se žadatel o informace výslovně dovolává postupu podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, není důvod jeho žádost odmítnout s poukazem na speciální právní úpravu uvedenou v § 23 odst. 2 správního řádu z roku 1967.“* Jestliže se však stěžovatel v projednávané věci výslovně postupu podle zákona č. 106/1999 Sb. nedovolával, jak vyplývá z vypořádání předchozí námitky kasační stížnosti, bylo na místě postupovat dle speciální právní úpravy zákona o správě daní a poplatků. I tato citovaná rozhodnutí tak podporují výše vyslovený závěr o správnosti postupu finančního ředitelství podle zákona o správě daní a poplatků. Dalším obdobným rozhodnutím k problematice vztahu zákona č. 106/1999 Sb. a jiného právního předpisu je rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 5 As 7/2004 – 53, dostupný na www.nssoud.cz, dle něhož *„podmínky uvedené v § 133 zákona č. 50/1976 Sb., stavebního zákona, představují legitimní omezení práva na poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím“*. I zde je tak konstatována specialita zvláštního právního předpisu (§ 133 stavebního zákona upravoval nahlížení do územně plánovací dokumentace a dokumentace staveb) vůči zákonu č. 106/1999 Sb.

Nejvyšší správní soud se vyjádřil též ke vztahu zákona č. 106/1999 Sb. a nového správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.). V rozsudku ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 As 38/2007 – 78, dostupném na www.nssoud.cz, dovedil, že *„nablížení účastníka řízení do spisu podle § 38 správního řádu z roku 2004 je natolik komplexně upraveným specifickým postupem poskytování informací, že je subsumovatelné pod § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (ve znění před novelou provedenou zákonem č. 61/2006 Sb.), z něhož plyne, že zákon o svobodném přístupu k informacím se nevztahuje na poskytování informací podle zvláštního právního předpisu“*. Tento závěr podporuje právní názor vyslovený ve výše citovaném rozsudku č. j. 5 A 158/2001 – 100. Jak zmiňuje sám stěžovatel v kasační stížnosti, podle názoru městského soudu ustanovení § 2 zákona č. 106/1999 Sb.

nepředpokládá poskytování konkrétních informací z konkrétních daňových řízení. Jelikož i nahlížení do spisů podle zákona o správě daní a poplatků je komplexně upraveným specifickým postupem poskytování informací, je závěr učiněný městským soudem v souladu s posledně citovaným rozhodnutím zdejšího soudu.

Městský soud nadto v odůvodnění kasační stížnosti napadeného usnesení svůj právní názor odůvodnil i teleologickým výkladem zákona č. 106/1999 Sb. Jeho smyslem podle něj není vytvářet duplicitní možnost domáhat se poskytnutí informací o průběhu řízení týkajících se konkrétních věcí; k tomu slouží jednotlivé instituty obsažené v zákoně o správě daní a poplatků. Stěžovatel v kasační stížnosti naproti tomu nabízí jazykový výklad zákona č. 106/1999 Sb. Požadoval-li informace z řízení před správcem daně, nemohlo podle jeho interpretace ustanovení § 2, ve spojení s § 11 odst. 1 písm. b), tohoto zákona jít o informace nové, ale informace již získané a předané finančnímu ředitelství v rámci odvolacího řízení, proto mu měly být poskytnuty. Nejvyšší správní soud se na tomto místě jednoznačně přiklání k výkladu provedenému městským soudem. Interpretace stěžovatele se jak sama o sobě, tak i ve srovnání s názorem vysloveným městským soudem, jeví spíše účelovou a zavádějící. V závěru kasační stížnosti stěžovatel poukazuje na ustanovení § 11 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., které taxativně vyjmenovává probíhající řízení, z nichž se informace neposkytují, přičemž upozorňuje na skutečnost, že odvolací řízení daňové v taxativním výčtu zde obsaženém uvedeno není. Proto je možné z něj požadovat informace. Nejvyšší správní soud se v této části se stěžovatelem ztotožňuje, o správnosti tohoto názoru svědčí i prvně citované rozhodnutí kasačního soudu č. j. 5 As 3/2006 – 70, dle kterého právo na informace podle zákona č. 106/1999 Sb. může využít i sám účastník řízení. Přisvědčit stěžovateli však lze jen v obecné rovině, rozhodné je totiž v tomto ohledu určení, zda je žádost podána ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., její obsah tomuto zákonu i řízení odpovídá a informace podle něj mohou být poskytnuty. Jak vyplývá z vypořádání předchozích stížních námitek, v projednávané věci tomu tak nebylo.

Stěžovatel v neposlední řadě namítá rovněž nepřezkoumatelnost závěru městského soudu, že informace žádané stěžovatelem by měly překročit mantinely dané zásadami a účelem daňového řízení. Nejvyšší správní soud se s touto výtkou neztotožňuje. Městský soud v dotčené části svého rozhodnutí poukázal na úpravu poskytování informací v daňovém řízení, obsaženou v ustanovení § 23 a § 24 zákona o správě daní a poplatků. Na jedné straně konstatoval práva daňového subjektu, na straně druhé zdůraznil omezení v poskytování informací, kdy daňovému subjektu zákon nepřiznává oprávnění nahlížet do všech částí a listin spisů a pracovníci správce daně a třetí osoby jsou povinny zachovávat mlčenlivost. Z tohoto krátkého rozboru vyvodil závěr, že by bylo nelogické a v rozporu s účelem daňového řízení a zásadami, kterými je vedeno, aby mantinely vytyčené citovanými ustanoveními mohly být prolomeny žádostí dle zákona č. 106/1999 Sb. Podle městského soudu ani tento zákon sám dle dikce § 2 nepředpokládá poskytování konkrétních informací z konkrétních daňových řízení. Taková úvaha vychází z dikce příslušných ustanovení zákona, která městský soud interpretoval a aplikoval je na konkrétní skutkové okolnosti projednávané věci. Nejvyšší správní soud v žádném ohledu neshledal nedostatečnost této úvahy, která by vyústila v její nepřezkoumatelnost.

Jestliže tedy městský soud z uvedených důvodů odmítl žalobu stěžovatele podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., postupoval zcela v souladu se zákonem.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelem uplatněné kasační námitky nejsou ve vztahu k napadenému usnesení městského soudu důvodné. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým Nejvyšší správní soud dle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost byla v souladu s § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítnuta.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jak vyplývá z obsahu spisu, náklady v tomto řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2009

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu